

LBRIS

We know
books

SFÂNTUL
IOAN DE KRONSTADT

Despre
patimi și virtuți

În românește de Boris Buzilă

editura
Σοφία

București

Cuprins

Să fii om virtuos!	5
Credința, nădejdea și dragostea	11
Credința este cheia vistieriei lui Dumnezeu	19
Dumnezeu este nădejdea mea	37
Dumnezeu este dragoste	51
Dragostea de Dumnezeu și de aproapele	56
Dragostea unuia către altul	62
Iubește-ți vrăjmașul, și te vei face înțelept!	75
Dragostea dă viață inimii	79
Se cade a te smeri înaintea lui Dumnezeu	89
Să fii milostiv și mărinimos!	92
Mântuirea sufletului se câștigă prin nevoie	109
Postește și te roagă, și vei săvârși lucruri mari	113
Caută cu orice preț a-ți păzi inima	119
Casa sufletului – zestrea de cugete	127
Viața ta, omule, nu-i decât o neînsemnată pânză de păianjen!	132

Să fii om virtuos!

*După cum o pășune se împodobeste cu puzderie de flori,
așijderea și pășunea sufletului meu trebuie
să se înfrumusețeze cu toate florile virtuților*

În ce stă adevărata avuție a omului? În chipul și asemănarea sa cu Dumnezeu, iar nu în averi, pământuri ori bani, nici în cunoștințe și priceperi pământești, nici în moșii ori în mulțimea slugilor, nici în mulțimea hainelor și îndeobște a bunătăților celor pământești, căci toate acestea sunt stricăcioase și vremelnice. Sufletul însă, cel ce este chip al lui Dumnezeu, are viață veșnică, iar bogățiile sale sunt virtutea, sfințenia, smerenia, blândețea, înfrânarea întru toate, credința, nădejdea și dragostea.

E bine, este cu adevărat foarte bine să fii un om virtuos! Omul bun este împăcat cu sine însuși, fiind plăcut atât lui Dumnezeu, cât și oamenilor. Cel plin de virtuți atrage asupra-i toate privirile fără a voi aceasta. De ce? Pentru că atunci când simți o mireasmă plăcută, te oprești să o miroși chiar și fără a-ți da seama. Priviți înfățișarea unui om virtuos, chipul său. Ce chip este acesta? Este asemenea unui chip de înger. Blândețea și smerenia se revarsă dintru el și-i cucerește pe toți cu frumusețea sa fără a voi. Luați aminte și la felul în care vorbește: răspândește și mai vârtos mireasma cea bună. De parcă v-ați afla față către față cu sufletul său și v-ați topi din pricina dulcelui său grai.

Mergând în pădure, în grădina ori pe o pajiște și văzând tinerele mlădițe ale plantelor, roadele pomilor și felurimea florilor de câmp, privește în întregul ei verdeața cea lăsată de Dumnezeu ca pe o pildă din care să tragi învățăminte. Fiecare copac se avântă în sus cu fiiece an prin puterea cea dată lui de la Dumnezeu. Niciodată nu se întâmplă să nu crească. Luând pildă de la aceasta, grăiește întru sine-ți: „Și eu trebuie să cresc negreșit, să sporesc în virtute, către mai bine și către desăvârșire, cu fiiece zi și cu fiiece an. Trebuie să mă avânt către Împărăția cerurilor, către Tatăl cel ceresc, prin puterea Domnului meu Iisus Hristos și prin Duhul Său, Cel ce viază și lucrează întru mine. După cum o pășune se împodobește cu puzderie de flori, așijderea și pășunea sufletului meu trebuie să se înfrumusețeze cu toate florile virtuților. După cum pomii înfloresc și apoi rodesc, și sufletul meu trebuie să aducă roadele credinței și ale faptelor bune.”

Nu vă fie frică de luptă și nu fugiți de ea, căci acolo unde nu este luptă, nici virtuți nu sunt. Când nu ne sunt cercate credința și dragostea, nu putem ști dacă avem credincioșie și dragoste către Dumnezeu. Credința, nădejdea și dragostea noastră se pot vădi numai în luptă, în împrejurări anevoioase și împovărătoare, pricinuite de cele lăuntrice ale noastre ori de cele din afară: la vreme de boală ori de necaz, sau atunci când ne aflăm întru nevoi.

Unde s-ar mai afla oare loc întru noi pentru lupta cea bună, pentru faptele cele de desăvârșire și pentru virtuți, dacă cei din preajma noastră nu ne-ar pricinui nici un rău și nu ne-ar ocări? S-ar mai găsi oare loc pentru răbdarea nedreptăților și pentru blândețe și smerenie? Iată,

ășadar, că pentru a ne vădi virtutea și a dobândi cunună de biruință trebuie să trecem prin încercări potrivnice.

Fraților, care este țelul vieții noastre pe pământ? Acela ca, după ce am fost cercați prin tot felul de necazuri și răutăți și după ce am sporit puțin câte puțin în virtute cu ajutorul harului pe care l-am primit prin Sfintele Taine, să adormim întru Domnul în ceasul morții, aflând întru El odihnă sufletului nostru. Din această pricină și cântăm pentru cei adormiți: „Odihnește, Doamne, sufletul adormitului robului Tău.” Odihna pe care i-o dorim celui adormit este o încununare a tuturor doririlor, pentru care ne și rugăm lui Dumnezeu. Nu este,ășadar, un lucru fără de minte a ne mârni atâta atunci când moare cineva? „Veniți la mine, toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni pe voi!” (*Matei 11, 28*), zice Domnul. Iată, răposații noștri, cei ce s-au săvârșit creștinește, răspund acestei chemări a Domnului și își află odihna. Pentru ce, dar, să ne întristăm?

Voi, toți fiii cei pământești care nu v-ați învrednicit de curăție, bucurați-vă, căci curăția sufletească și trupească pe care voi n-ați câștigat-o a fost dobândită cu prisosință de către Preasfânta Fecioară Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos. Bucurați-vă și vă rugați ei ca să vă învețe pe voi și pe cei de aproape ai voștri cum să vă petreceți viața întru curăție în veacul acesta stricat și plin de ispite. Pentru a sa curăție și smerenie, pentru toate virtuțile sale și pentru că s-a învrednicit să fie Maica lui Dumnezeu-Cuvântul, Îi aducem Părintelui ceresc drept mulțumită jertfa cea nesângeroasă, grăind: „Mai ales pentru Preasfânta, curata...” (din *Liturghier*) Adică Ție îți aducem prin cuvânt, slujire, slavă și mulțumită.

Caută a te cerceta fără de contenire pe tine însuși, ca să nu se împuțineze întru tine viața și înțelepciunea cea duhovnicească. Cugetă mai adesea la ceea ce citești și cânti, sau la ceea ce ascuți în biserică ori acasă. Trăiește-ți viața urmând pilda sfinților, prin rugăciunile, înțelepciunea și virtuțile lor – întru blândețe, smerita înțelepciune și nerăutate –, ostenindu-te fără de cruțare, prin lepădare de sine, de liniștea, de mulțumirea și de desfătarea ta, în numele dragostei de Dumnezeu și de aproapele, al răbdării, al bărbăției și al nevoinței, trăind întru credința, nădejdea și dragostea lor. „Să fie mijloacele voastre încinse și făcliile voastre aprinse. Și voi fiți asemenea oamenilor care așteaptă pe stăpânul lor când se întoarce de la nuntă, ca venind și bătând, îndată să-i deschidă.” (*Luca 12, 35-36*)

În legăturile cu oamenii și în săvârșirea rugăciunii către Dumnezeu, încearcă să ajungi la simplitatea pruncilor, căci este un mare dar și o virtute omenească de mare cinste. Dumnezeu este întru totul simplu, ca desăvârșită ființă duhovnicească și desăvârșită întruchipare a bunătății. Nu-i îngădui, dar, nici sufletului tău să se împartă între bine și rău!

Fii creștin cu inima, adică pururea să fii fără de fățarnicie, atât atunci când te rogi, cât și în legăturile cu semenii tăi: credincios, cu nădejde, blând, bun, cu bunăvoință față de toți, drept, neagonisitor, îndurător, milostiv, înfrânat, înțelept, răbdător, supus și cu bărbăție.

Ce înseamnă o inimă curată? O inimă blândă, smerită, nefățarnică, fără de viclenie, plină de simplitate și de bunătate, care nădăjduiește și pe nimeni nu bănuiește,

LIBRIS

We know
books

care nu știe de răutate, nici de lăcomie, nici de zavistie ori de desfrânare.

Se cuvine ca un creștin să aibă mai întâi de toate inimă curată, pentru a-L putea vedea pe Dumnezeu cu ochii inimii sale, așa cum ni Se arată El, cu dragostea pe care ne-o poartă și cu toate desăvârșirile Sale, cu frumusețea îngerilor, cu toată slava Stăpânei noastre – cu frumusețea sufletului și măreția ei de Maică a lui Dumnezeu –, cu frumusețea sufletelor sfinților lui Dumnezeu și cu dragostea pe care o au aceștia către noi. Trebuie să-i vedem așa cum sunt ei înșiși, trebuie să vedem și să pătrundem adevărurile credinței creștinești, cu toate tainele sale, și să le pricepem măreția. Se cade a cunoaște, de asemenea, starea sufletelor noastre și, îndeosebi, să ne cunoaștem păcatele. O inimă întinată, ce năzuiește numai spre câștigarea celor pământești, sporindu-și întru sine „pofța trupului, pofța ochiului și trufia vieții” (*II Ioan 2, 16*), nu poate vedea și nu poate cunoaște nimic din toate cele despre care am pomenit mai înainte.

Cel mai mare dar al lui Dumnezeu de care avem cea mai mare trebuință și pe care ne învrednicim a-l primi adesea de la Dumnezeu, prin rugăciunile noastre, este pacea inimii, după cum Însuși Mântuitorul grăiește: „Veniți la Mine, toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni pe voi.” (*Matei 11, 28*) Iar atunci când veți dobândi pacea, bucurați-vă, socotindu-vă bogați și îndestulați întru toate.

Vai, fraților, oare nu vom pieri curând cu toții de pe fața pământului, ca și cum nicicând n-am fi fost? Un-

LIBRIS

We know

de ne sunt faptele dragostei? Unde împlinirea poruncilor Ziditorului? Unde este Duhul lui Hristos dintru noi? Unde bunătatea, smerenia, dragostea față de sufletele oamenilor și nepăsarea față de cele vremelnice? Unde râvna față de bunătățile cele duhovnicești? Cât suntem de nesăbuiți și cât de mult ne pierdem în deșertăciuni! Ne-am schimonosit chipul sufletului nostru și însăși viața ne-am schimonosit-o, căci am întors-o pe dos: în loc să ne facem bineplăcuți lui Hristos, îi facem pe plac diavolului.

Credința, nădejdea și dragostea

*Când te aștepți la ispite mari de la vrăjmașul,
întrarmează-te cu toate armele lui Dumnezeu:
cu credință, nădejde și dragoste*

Când Îi vei cere lui Dumnezeu daruri duhovnicești – de pildă, înțelepciune, credință, nădejde, dragoste, blândețe ori smerenie –, să-ți aduci aminte că ești chipul și asemănarea lui Dumnezeu, căci sufletul tău poartă pecetea lui Dumnezeu, și toate bogățiile sufletului sunt cuprinse în Dumnezeu ca într-o vistierie („vistieria bunătăților”), din care putem scoate orice bogăție duhovnicească prin rugăciunea credinței, prin răbdare și prin curățirea de toată întinăciunea. Grăiește către Domnul: „Duhul meu cel mărginit este de la Tine, de la Duhul Tău cel nemărginit și atotdesăvârșit. Iată-mă acum, Stăpâne, sărac, căci sărace îmi sunt înțelepciunea și judecata, sărac sunt și în credință, nădejde, dragoste, blândețe și smerenie. Caută, dar, spre dorirea inimii mele și dăruiește-mi înțelepciunea Ta, *credință ne-rușinată, nădejde neclintită, dragoste nefățarnică*”. (A opta rugăciune rostită în taină de preot în timpul Psalmilor Utreniei)

Credință neîndoielnică, nădejde neîndoielnică și dragoste neîndoielnică. Întipărește-ți aceste cuvinte în inima ta și pune-le în faptă în viață.

Respără prin credință – adică nu te îndoii de adevărul lui Dumnezeu –, prin nădejdea cea întru Dumnezeu și prin dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Cum ai putea face aceasta? Nu te încrede în statornicia celor pământești. Nu-ți pune nădejdea în bunătățile cele pământești, adică în mâncare, băutură, bani ori avere, nici nu te alipi de acestea. Nu le iubi, ci fii nepăsător față de toate cele pământești și stricăcioase. Nu-ți lega inima de nimic și nu te împătimi după nimic. „Cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ.” (*Coloseni 3, 2*)

Fie ca simplitatea să te însoțească în toată vremea și în tot locul! Fii simplu mai cu seamă întru cele ale credinței, nădejzii și dragostei, întrucât Dumnezeu este Ființă simplă, Unime pururea slăvită, iar sufletul nostru este, de asemenea, simplu. Trupul se împotrivește sufletului atunci când îi facem pe plac. De pildă, când ne desfătăm cu mâncăruri alese și bem peste măsură, făcând aceasta de plăcere, când fumăm, ne distrăm și îndeobște când ne lăsăm pradă trupului, făcându-l să precumpănească asupra sufletului.

Având în inimă cuvintele: „Toate sunt cu puțință celui ce crede” (*Marcu 9, 23*), să tindem spre tot ceea ce este bun și mai vrednic de laudă. Pururea să ai credință neclintită, oricare ar fi fapta cea bună pe care voiești a o săvârși. Caută a păstra cu orice chip simplitatea inimii, simplitatea credinței, a nădejzii și a dragostei, blândețea, smerenia și nerăutatea. Tot binele este de la Dumnezeu, iar Dumnezeu este tot binele nostru. Iată simplitatea credinței, a nădejzii și a dragostei!

Iubește fără a sta pe gânduri. Dragostea este simplă – ea învâlcându-se nu se înșală. Crede și nădăduiește fără a sta prea mult în cumpănă, căci și credința și nădejdea sunt, de asemenea, simple. De fapt, Dumnezeu, Cel întru care credem și nădăduim, este Ființă simplă, după cum simplă este și dragostea. Amin.

Nu trece zi fără ca vrăjmașul să nu-mi războiască cu putere credința, nădejdea și dragostea. Te luptă, credința mea! Te luptă, nădejdea mea! Te luptă, dragostea mea! Rabdă, credință! Rabdă, nădejde! Rabdă, dragoste! Fii vitează, credință! Fii vitează, nădejde! Fii vitează, dragoste! Dumnezeu este Apărătorul nostru! Nu slăbi, credință! Nu slăbi, nădejde! Nu slăbi, dragoste!

Când te aștepti la ispite mari de la vrăjmașul, intră-meză-te cu toate armele lui Dumnezeu: cu credință, nădejde și dragoste. Pururea să ai în inima ta cuvintele: „Toate sunt cu putință celui ce crede.” (*Marcu 9, 23*) Și: „Să prisosească nădejdea voastră prin puterea Duhului Sfânt.” (*Romani 15, 13*) Nu mă voi îndoii de nimic din ceea ce este bun și nu voi deznădădui, cu toate că tu, vrăjmașule, cauți a-mi sădi în suflet îndoiala și deznădejdea față de tot lucrul bun și mai cu seamă față de binele cel desăvârșit: dragostea. Îl am pe Însuși Dumnezeul dragostei, pe Cel ai Cărui fii suntem. Chipul acestui Tată îl port, cu toate că nevrednic sunt de dânsul. „Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat.” (cf. *Ioan 17, 6 și 9*)

Pentru a nu fi pururea rob al patimilor și al diavolului, trebuie să ai un țel pe care să-l urmezi neconținut, străduindu-te să-l atingi, biruind în numele Domnului tot ce-

ea ce ți-ar putea sta în cale. Și care este acest țel? Împărăția cerurilor, dumnezeiescul locaș al slavei celei cerești, pregătit celor credincioși de la întemeierea lumii. Dar întrucât orice țel poate fi atins numai prin anumite mijloace, trebuie să ți le agonisești pe acestea. Și care ar fi ele? Credința, nădejdea și dragostea. Dar mai cu seamă dragostea. Crede, nădăjduiește și iubește – mai cu seamă iubește – fără a ține seamă de nici un fel de opreliști. Iubește pe Dumnezeu mai presus de toate, și pe oricare dintre semenii tăi ca pe tine însuși. Dacă nu ai puterea de a păzi în inima ta aceste neprețuite vistierii ale Duhului, îngenunchează mai adesea înaintea Dumnezeului dragostei, cere, caută, bate la ușă, și vei primi, vei afla și ți se va deschide (*Matei 7, 7-8*), căci Cel ce a făgăduit aceasta adevăr a grăit. Fie că mergi, fie că ești așezat ori culcat, ori de vorbești, ori de lucrezi, roagă-te în toată vremea și din toată inima, așa încât să te împărtășești de credință și de dragoste. N-ai cerut încă așa cum s-ar fi convenit să ceri: cu râvnă și statornicie. Ți-a lipsit hotărârea nestrămutată de a le câștiga pe acestea. De acum încolo să spui: Așa voi face!

Omule cel vătămat de patimi, de ce mai ai trebuință? Zici că de zile, ca să trăiești. Pentru ce te zbați? Pentru a trăi. Dar viața pe care o petreci este ea oare cea adevărată? Atât cugetul, cât și cercarea te silesc să spui că nu. Grăiește-mi, dar, din ce este întocmită viața ta? Eu știu – îmi zic cugetul și cercarea – că din credință, nădejde și dragoste. Viața sufletului nostru este Dumnezeu, credința vie întru El, dragostea cea către El și dragostea față de aproapele. Acestea îi dau inimii și odihnă, și largime. Fără de acestea sunt un osândit al păcatului și un rob nevolnic al patimilor, iar viața mi se scurge în mâhnire și strâmtorare.